

Міністерство освіти і науки України
Одеський національний економічний університет

На правах рукопису

ТАРАСОВА КРИСТИНА ІГОРІВНА

УДК 330.131.7 : 621

ІНТЕГРАЛЬНЕ ОЦІНЮВАННЯ РИЗИКІВ ДІЯЛЬНОСТІ
МАШИНОБУДІВНИХ ПІДПРИЄМСТВ

Спеціальність 08.00.04 – економіка та управління підприємствами
(за видами економічної діяльності)

Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата економічних наук

Науковий керівник
Семенова Катерина Данилівна
кандидат економічних наук, доцент

Одеса – 2015

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ СУТНОСТІ НЕВИЗНАЧЕНОСТІ ТА РИЗИКУ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ.....	10
1.1. Сутність невизначеності та економічного ризику.....	10
1.2. Класифікація ризиків у підприємницькій діяльності.....	30
1.3. Організація системи управління ризиками на підприємствах.....	51
Висновки до Розділу 1.....	70
РОЗДІЛ 2. МЕТОДИКА ІНТЕГРАЛЬНОГО ОЦІНЮВАННЯ РИЗИКІВ ДІЯЛЬНОСТІ МАШИНОБУДІВНИХ ПІДПРИЄМСТВ.....	73
2.1. Характеристика основних тенденцій розвитку підприємств машинобудування та якісна оцінка їх діяльності	73
2.2. Методи кількісної оцінки ризиків у підприємницькій діяльності...	97
2.3. Інтегральний підхід до оцінювання ступеня ризиків підприємств..	115
Висновки до Розділу 2.....	135
РОЗДІЛ 3. ОЦІНЮВАННЯ РИЗИКІВ ДІЯЛЬНОСТІ МАШИНОБУДІВНИХ ПІДПРИЄМСТВ	138
3.1 Комплексна оцінка зовнішніх ризиків підприємств та дослідження їх впливу на суб'єкти господарювання.....	138
3.2 Комплексна оцінка внутрішніх ризиків машинобудівних підприємств Одеської області.....	159
3.3 Шляхи зниження впливу ризиків на діяльність машинобудівних підприємств.....	177
Висновки до Розділу 3.....	199
ВИСНОВКИ.....	202
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	205
ДОДАТКИ.....	224

ВСТУП

Актуальність теми. Сучасний стан розвитку машинобудування в Україні характеризується високим рівнем невизначеності, залежністю від великої сукупності зовнішніх та внутрішніх факторів діяльності підприємств, а також постійно зростаючим рівнем ризику. В таких умовах окрім типових ризиків виникають також ризики, які викликані різноманітними кризовими явищами, нестабільністю економічного і політичного розвитку, значними темпами інфляції, відсутністю чіткої законодавчої бази і частими змінами в ній, використанням застарілої технології та зношеного устаткування, низькою економічною культурою.

За таких обставин суб'єктам господарювання необхідно вміти оцінювати ступінь можливого впливу ризиків та управляти ними з метою зниження. Підприємцям потрібні знання теорії ризиків і практичне застосування цих знань, своєчасне врахування факторів ризику при прийнятті важливих управлінських рішень, кваліфікована організація процесу оцінювання та зниження ризиків, що спрямована на швидку адаптацію діяльності підприємств до нестабільних та швидко мінливих умов зовнішнього та внутрішнього середовища їх функціонування.

Різноманітні аспекти теорії ризиків знайшли відображення в наукових працях таких західних вчених, як Р. Кантільон, Дж. М. Кейнс, Дж. Мілль, Ф. Найт, А. Сміт, Й. Шумпетер, які займались вивченням цієї проблеми одними з перших. Значний внесок у розвиток ризикології зроблено такими вченими-економістами, як М. Бромвич, Г. Марковіц, Д. Мессена, Дж. Нейман, Р. Тобін, У. Шарп та іншими. В останній час наукова проблематика вивчення ризиків отримала розвиток у роботах і багатьох вітчизняних науковців: В. В. Вітлінського, О. С. Дубрової, І. Ю. Івченко, С. М. Клименко, С. І. Наконечного, В. В. Петренко, Р. В. Романова, С. С. Свірідової, К. Д. Семенової, О. Л. Устенка, В. В. Чепурко, В. В. Черкасова, А. І. Яковлева.

Аналіз робіт цих та багатьох інших вчених дозволяє зробити висновок, що в сучасних умовах у теорії та практиці існує неоднозначність трактування сутності ризику, його основних рис, елементів та властивостей, підходів до оцінювання та управління. Теоретичні дослідження ризиків є недостатніми і не відзначаються всебічністю вивчення проблеми, відчувається дефіцит робіт, які присвячені комплексному оцінюванню ризиків та управлінню ними.

Все це обумовлює об'єктивну необхідність дослідження ризиків в підприємницькій діяльності, збільшує потребу в адаптації існуючих методів оцінки ризиків до умов практичного їх застосування на підприємствах з метою створення системи ефективного управління ними.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дисертацію виконано відповідно до плану науково-дослідних робіт Одеського національного економічного університету за темою: «Обґрунтування господарських ризиків в діяльності підприємства» (номер державної реєстрації № 0115U000623). Особистий внесок автора полягає в обґрунтуванні необхідності оцінювання ризиків діяльності підприємства, удосконаленні процесу їх кількісного оцінювання та надання практичних рекомендацій щодо управління ризиками.

Мета і завдання дослідження. Метою дослідження є розробка теоретико-методичних положень і практичних рекомендацій щодо створення ефективної системи оцінювання господарських ризиків машинобудівних підприємств.

Відповідно до мети в дисертації поставлено й послідовно розв'язано такі основні завдання:

- провести критичний аналіз історії розвитку поняття «ризик» і узагальнити точки зору щодо сутності цього поняття;
- удосконалити класифікації ризиків, що виникають у процесі господарської діяльності;

- проаналізувати прості господарські ризики з урахуванням специфіки діяльності машинобудівних підприємств;
- проаналізувати основні існуючі методи кількісної оцінки ризиків і визначити ефективність і доцільність їх використання в конкретних випадках;
- розробити новий методичний підхід до оцінювання ступеня ризиків машинобудівних підприємств;
- провести кількісне оцінювання ступеня ризиків підприємств на основі запропонованого підходу;
- розробити практичні рекомендації щодо управління ризиками, що впливають на діяльність підприємств.

Об'єктом дослідження є процес оцінювання ризиків діяльності машинобудівних підприємств.

Предметом дослідження є теоретичні та практичні аспекти оцінювання ризиків та їх впливу на діяльність машинобудівних підприємств.

Методи дослідження. Теоретичною основою наукового дослідження виступили роботи вітчизняних і зарубіжних вчених з питань оцінки та управління ризиками. Методологічною основою виступає діалектичний метод пізнання та загальнонаукові принципи дослідження. Зі спеціальних методів у дисертації використані: історичний (при дослідженні альтернативних поглядів вчених на сутність поняття ризику), системний та логічний підходи (при вдосконаленні процесу управління ризиками), експертний метод (при дослідженні ризиків, що впливають на функціонування підприємств машинобудування), статистичний та економічний (при проведенні аналізу машинобудівної галузі Одеської області в цілому та конкретних підприємств зокрема, а також в ході розробки методичного підходу до оцінювання ризиків), синтез та групування (при здійсненні класифікації ризиків), регресійний аналіз та економіко-математичне моделювання (при аналізі шляхів зниження ризиків), таксонометричний метод (при ранжуванні підприємств за рівнем їх

ризикозахищеності), табличний та графічний методи відображення інформації.

Інформаційною базою дослідження є законодавчі та нормативно-правові акти, дані Державної служби статистики України та Головного управління статистики в Одеській області, аналітичні матеріали Всесвітнього банку реконструкції та розвитку, монографічна економічна література, тематичні публікації в періодичних виданнях, дані статистичної та фінансової звітності підприємств машинобудівної галузі, результати спеціальних обстежень за участю автора.

Наукова новизна одержаних результатів полягає в поглибленні теоретичних положень, розробці методичних засад і практичних рекомендацій щодо оцінювання ризиків діяльності підприємств машинобудування. Результати, які відображають наукову новизну дослідження, полягають у наступному:

вперше:

– розроблено методичний підхід до інтегрального оцінювання ризиків діяльності підприємств, який полягає в оцінці ризиків внутрішнього середовища за допомогою статистичного і нормативного методів та оцінці ризиків зовнішнього середовища на основі використання сценарного підходу і методу експертних оцінок, що, на відміну від інших підходів до оцінки ризиків, забезпечує більш повне врахування та оцінювання різноманітних ризиків функціонування господарюючих суб'єктів і зменшує невизначеність у їхній діяльності;

удосконалено:

– понятійний апарат теорії ризиків, зокрема, визначення сутності та взаємозв'язку понять «підприємницький ризик» і «ризик сфери діяльності підприємства», що, на відміну від інших дефініцій, одночасно відображає об'єктивно-суб'єктивну природу ризиків та підкреслює відмінності між ними, і, як результат, дозволяє в кожному конкретному випадку обрати певну методику їх оцінювання;

– класифікація ризиків на основі найбільш значущих критеріальних ознак, яка, на відміну від інших класифікацій, є більш повною та дозволяє систематизувати ризики усіх напрямків діяльності підприємства;

– методичний підхід до якісної оцінки ризиків у діяльності суб'єктів підприємництва на основі складання карти ризиків підприємства в табличній та графічній формі, який, на відміну від інших підходів до якісної оцінки ризиків, базується на системі діагностики простих ризиків мікро-, мезо- та макрорівнів і забезпечує підприємство даними щодо характеру можливого впливу на його діяльність різноманітних ризиків і є основою для подальшого їх кількісного аналізу;

набули подальшого розвитку:

– статистичний підхід до кількісної оцінки ризиків підприємства, який, на відміну від інших широко вживаних підходів, ґрунтується не лише на використанні стандартних показників теорії статистики, а й на застосуванні таксонометричного методу, що дозволяє ранжувати підприємства за рівнем їх ризикозахищеності та визначати резерви зниження впливу ризиків на діяльність господарюючих суб'єктів;

– програма контролю внутрішніх виробничих ризиків підприємства на основі складання карти локальних виробничих ризиків, яка, на відміну від інших засобів, враховує людський фактор виробничих ризиків підприємства, що дозволяє знизити невизначеність виробничих процесів на підприємстві;

– теоретико-методичні підходи до формування системи управління ризиками на підприємстві, які, на відміну від більшості існуючих підходів, базуються на принципах оберненого зв'язку та замкнутості самого процесу управління, що робить цей процес неперервним і дозволяє краще контролювати його.

Практичне значення одержаних результатів полягає в тому, що основні положення теорії оцінювання ризиків та управління ними доведені до рівня практичних рекомендацій і використані на окремих підприємствах. Запропоновані методичні розробки автора апробовані на низці підприємств

Одеської області, що підтверджується відповідними довідками, зокрема в ТОВ «Холдингова компанія «Мікрон» (довідка № 04/21-335 від 21.11.2014 р.), ТОВ «Південна електротехнічна компанія» (довідка № 002-30/428 від 05.12.2014 р.), ТДВ «Верстатонормаль» (довідка № 05/5-332 від 15.01.2015 р.).

Окремі результати дисертаційної роботи використані в навчальному процесі кафедри економіки підприємства Одеського національного економічного університету при викладанні дисципліни «Обґрунтування господарських рішень та оцінювання ризиків» і кафедри статистики при викладанні дисципліни «Статистика підприємств» (довідка № 01-17/234 від 09.02.2015).

Особистий внесок здобувача. Дисертація є самостійно виконаною науковою працею, результати якої отримані автором особисто. З наукових праць, опублікованих у співавторстві, в дисертаційній роботі використано лише ті ідеї та положення, що є результатом особистих досліджень здобувача.

Апробація результатів дисертації. Результати дослідження й основні положення дисертаційної роботи оприлюднені та отримали схвальні оцінки на наступних науково-практичних конференціях: Економічній науковій інтернет-конференції «Розвиток сучасної економічної науки за умов глобальних трансформацій» (м. Тернопіль, 2012 р.), VII Міжнародній науково-практичній конференції «Спецпроект: аналіз наукових досліджень» (м. Київ, 2012 р.), IX Міжнародній науково-практичній конференції «Ключові питання сучасної науки» (м. Софія, 2013 р.), IX Міжнародній науково-практичній конференції «Наука: теорія і практика» (м. Пшемисль, 2013 р.), Міжнародній науково-практичній конференції «Економічні механізми стимулювання соціально-економічного розвитку» (м. Ужгород, 2013 р.), Міжнародній науково-практичній конференції «Наукові проблеми господарювання на макро-, мезо- та мікроекономічному рівнях» (м. Одеса, 2014 р.), Міжнародній науково-практичній конференції «Економіка країни:

стан, досягнення та перспективи подальшого співробітництва з країнами ЄС» (м. Одеса, 2014 р.), Міжнародній науково-практичній конференції для студентів, аспірантів та молодих учених «Теоретичні та практичні аспекти розвитку національної економіки в умовах нестабільності» (м. Київ, 2014 р.).

Публікації. За результатами дослідження опубліковано 16 наукових праць загальним обсягом 6,31 друк. арк., з них особисто автору належить 5,88 друк. арк., серед яких 1 параграф – в колективній монографії, 4 статті – в наукових фахових виданнях, 2 статті – в іноземних журналах, 1 стаття – в науковому журналі, що входить до міжнародних наукометричних баз, 8 тез доповідей та матеріалів конференцій.

Структура та обсяг роботи. Дисертація складається із вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків. Загальний обсяг дослідження викладений на 270 сторінках, містить 11 рисунків, 36 таблиць і 8 додатків на 46 сторінках. Список використаних джерел складається з 177 найменувань та налічує 18 сторінок.

ВИСНОВКИ

У дисертаційній роботі здійснено теоретичне узагальнення та запропоновано авторський підхід до вирішення науково-практичного завдання, що полягає в розробці методичних засад і наданні практичних рекомендацій щодо вдосконалення інтегрального оцінювання ризиків діяльності машинобудівних підприємств. За результатами проведеного дослідження зроблено наступні висновки теоретичного, методичного та практичного значення:

1. У сучасних умовах функціонування господарюючих суб'єктів, що супроводжуються невизначеністю зовнішнього та внутрішнього середовищ, для забезпечення ефективності їх діяльності необхідно враховувати і оцінювати фактор ризику. В дисертаційній роботі проведено дослідження генезису поняття «ризик» і його етимологічного походження, систематизовано погляди українських та зарубіжних науковців щодо сутності цього поняття.

2. Досліджено найбільш поширені класифікації ризиків підприємницької діяльності та різновиди їх класифікаційних ознак, з'ясовано особливості окремих груп і видів ризиків. Удосконалено класифікацію ризиків на основі предметно-дистинктивного принципу, що створює передумови для подальшого якісного та кількісного їх оцінювання.

3. Визначено, що найбільш дієвим методом якісного оцінювання ризиків підприємств є метод складання карти ризиків, на основі якої може бути виявлена широка система простих ризиків, що можуть стати причиною виникнення несприятливих ситуацій у діяльності машинобудівних підприємств. В основу побудованої системи покладений принцип поділу ризиків на три можливі зони їх виникнення: мікрорівень, який представлений внутрішнім середовищем підприємства; мезорівень, до якого входить найближче оточення господарюючого суб'єкта – його конкуренти, партнери та постачальники; макрорівень, що являє собою сукупність факторів,

пов'язаних з особливостями функціонування підприємства в конкретних соціально-економічних умовах.

4. Здійснено порівняльну характеристику основних існуючих методів кількісної оцінки ризиків: статистичний метод, нормативний метод, метод аналізу доцільності витрат, аналоговий метод, аналітичний метод, метод експертних оцінок та сценарний підхід. Визначено переваги та недоліки кожного з цих методів, зокрема, основним недоліком статистичного методу і методу аналогів є потреба у великому масиві даних, аналітичного методу та сценарного підходу – значний рівень витрат часу, нормативний метод враховує лише внутрішні ризики підприємства, методи аналізу доцільності витрат і експертних оцінок мають високий ступінь суб'єктивності результатів. На основі проведеного аналізу встановлено ефективність і можливість використання кожного з цих методів на машинобудівних підприємствах.

5. У результаті проведеного дослідження визначено основні критерії та якості, якими повинен характеризуватися «універсальний» метод, удосконалено методичний підхід до інтегрального оцінювання ризиків діяльності машинобудівних підприємств, що базується на комплексному використанні наступних методів: статистичного, який дозволяє визначити наявність ситуації ризику на підприємстві; сценарного підходу (використання «дерева відмов»), за допомогою якого можна визначити сукупність зовнішніх ризиків; методу експертних оцінок, який дозволяє визначити ступінь впливу зовнішніх ризиків; нормативного методу, що допомагає визначити вплив внутрішніх ризиків на підприємство. Запропоновано інтегральний показник оцінювання ризиків діяльності підприємств, що включає в себе всю сукупність ризиків незалежно від сфери їх походження.

6. На основі удосконаленого в дисертації методичного підходу проведено кількісне оцінювання ступеня ризиків машинобудівних підприємств. Виявлено, що вплив зовнішніх ризиків на діяльність усіх

господарюючих суб'єктів є дуже високим, а саме таким, що відповідає зонам критичного та катастрофічного ризиків. Згідно з проведеним оцінюванням внутрішніх ризиків виявлено, що в 2013 р. половина підприємств знаходилась у зоні мінімального ризику, а інша – в зоні допустимого. Розраховано інтегральний показник ризиків цих підприємств і запропоновано його уточнену шкалу. В результаті цього виявлено, що на кінець аналізованого періоду три машинобудівних підприємства знаходились у нижній межі зони допустимого ризику (ТОВ «Холдингова компанія «Мікрон», ТОВ «Південна електротехнічна компанія» і ПАТ «Одеський завод з випуску ковальсько-пресових автоматів»), одне підприємство – в верхній межі зони допустимого ризику (ТДВ «Верстатонормаль»), одне підприємство – в нижній межі зони критичного ризику (ПАТ «Одеський завод радіально-свердлильних верстатів») і одне підприємство – в верхній межі зони критичного ризику (ПАТ «Одеське виробниче об'єднання «Холодмаш»). З метою визначення кількісної витратної сторони ризиків для кожного з досліджуваних суб'єктів розраховано розмір ймовірних втрат.

7. Сформовано передумови організації системи управління ризиками на підприємствах і визначено основні методи цього управління: прийняття ризику, уникнення ризику, попередження ризику та зниження ризику. На основі запропонованого підходу до інтегрального оцінювання ризиків, як передумови цієї системи, визначено основні методи управління ними. Так, для ТДВ «Верстатонормаль», для якого характерним є значний вплив виробничих ризиків, запропоновано декілька напрямків їх зниження, до яких відносяться заміна старого обладнання, заміна транспортної компанії-партнера та зміна офісного приміщення. Економічний ефект від впроваджених запропонованих заходів оцінюється в 393,4 тис. грн. і зниженні інтегрального показника ризику на 0,21 н.о., що дозволить підприємству перейти із верхньої межі зони допустимого ризику в нижню.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Абчук В. А. Теория риска в морской практике / В. А. Абчук. – Л. : Судостроение, 1983. – 146 с.
2. Андреева Т.Є. Ризик у ринковій економіці: Навчальний посібник / Т. Є. Андреева, Т. Е. Петровська. – Харків: Бурун Книга, 2005. – 128с.: 12іл.
3. Альгин А. П. Грани экономического риска / А. П. Альгин. – М. : Знание, 1991. – 63 с.
4. Альгин А. П. Риск и его роль в общественной жизни / А. П. Альгин. – М. : Мысль, 1989. – 187 с.
5. Ащепков Л. Т. Лекции по оптимальному управлению: Учеб. Пособие / Л. Т. Ащепков. – Владивосток, 1996. – 208 с.
6. Бабенко И. П. Бухгалтерский терминологический словарь: Справ. кн. для бухгалтеров, корреспондентов, контор и лиц, занимающихся торгово-пром. делами / И. П. Бабенко.- Пг. : Изд. В. И. Губинского, 1909. – 160 с.
7. Баканов И. И. Теория экономического анализа / И. И. Баканов, А. Д. Шеремет. – М. : Финансы и статистика, 1996. – 220 с.
8. Баканов М. И. Анализ коммерческого риска / М. И. Баканов, В. А. Чернов // Бух. учет. – 1993. – №10. – С.9 – 19.
9. Балабанов И. Т. Риск-менеджмент / И. Т. Балабанов. – М. : Финансы и статистика, 1996. – 192 с.
10. Балдин К. В. Риск-менеджмент: Учебное пособие / К.В. Балдин. — М.: Эксмо, 2006. — 368 с. — (Риск-менеджмент).
11. Балдин К. В. Риск-менеджмент: Учебное пособие / К. В. Балдин, С. Н. Воробьев. – М. : Гардарики, 2005. – 285 с: ил.
12. Басовский Л. Е. Финансовый менеджмент: Учебник / Л. Е. Басовский. – М.: ИНФРА-М, 2003. – 240с.
13. Батов А. Н. О классификации рисков, связанных с целенаправленной деятельностью / А. Н. Батов // Управление рисками. – 2007. №2. – С. 2 – 3.

14. Бачкай Т. Хозяйственный риск и методы его измерения / [Т. Бачкай, Д. Мессена и др.]. – М. : Экономика, 1979. – 184 с.
15. Білоусов Є. Класифікація господарських ризиків / Є. Білоусов // Підприємництво, господарство і право. – 2002. – №3 – С. 13-14
16. Бланк И. А. Инвестиционный менеджмент. Учебный курс / И. А. Бланк. – К. : Эльга, Ника-Центр, 2001. – 448 с.
17. Бланк И.А. Финансовый менеджмент : Учебный курс / И. А. Бланк. – 2-е изд., перераб. и доп. – К. : Эльга, Ника-Центр, 2004. – 656с.
18. Браун Дэвид Б. Анализ и разработка систем обеспечения техники безопасности / Дэвид Б. Браун. – М. : Машиностроение, 1979. – 359 с.
19. Большой экономический словарь / [под ред. Азрилияна А. Н.] – 3-е изд. – М. : Институт новой экономики, 1998. – 864 с.
20. Валдайцев С. В. Оценка бизнеса: учеб.: 3-е изд. перераб. и доп. / С. В. Валдайцев. – М. : ТК Велби, Изд-во Проспект, 2008. – 576 с.
21. Ван Хорн Дж. К. Основы управления финансами : Пер. с англ.[Гл. ред. серии Я.В. Соколов]. – М.: Финансы и статистика, 2003. – 800 с.
22. Вахалова Т. Возможности оценки предпринимательского риска: опыт Словаки / Т. Вахалова // Проблемы теории и практики управления. – 1998. – №4. – С. 74 – 77.
23. Векленко В. И. Риск как экономическая категория / В.И. Векленко, Э. Своински // Экономические науки. – 2008. - № 9. – С. 82-84
24. Вербицька Г. Л. Оцінка економічного ризику / Г. Л. Вербицька // Актуальні проблеми економіки. – 2004. – №4 (34). – С. 129–136
25. Вербицька Г. Л. Управління економічним ризиком / Г. Л. Вербицька // Фінанси України. – 2004. – №4. – С. 34–41
26. Вертакова Ю. В. Управление инновациями : теория и практика : учеб. пособие / Ю. В. Вертакова, Е. С. Симоненко. – М. : Эксмо, 2008. – 432с. – (Высшее экономическое образование).

27. Верченко П. І. Багатокритеріальність і динаміка економічного ризику (моделі і методи) / Верченко П. І. – К. : КНЕУ, 2006. – 272 с.
28. Вико Д.-Б. Основания новой науки об общей природе наций / Д.-Б. Вико. – К. : REFL-book, 1994. – 656 с.
29. Вітлінський В. В. Аналіз, моделювання та управління економічним ризиком: навч.-метод. посібник для самостійного вивчення дисципліни / В. В. Вітлінський, П. І. Верченко. – К. : КНЕУ, 2000. – 292 с.
30. Вітлінський В. В. Економічний ризик і методи його вимірювання: підручник для студ. екон. спец. / Вітлінський В. В., Наконечний С. І., Шарапов О. Д. Інститут змісту і методів навчання; Київський держ. економічний ун-т. – К., - 1996. – 398 с.
31. Вітлінський В. В. Ризикологія в економіці та підприємстві: моногр. / В. В. Вітлінський, Г. І. Великоіваненко. – К. : КНЕУ, 2004. – 480 с.
32. Вітлінський В. В. Перша всеукраїнська науково-практична конференція з проблем економічного ризику / В. В. Вітлінський, Л. В. Колобова // Фінанси України. – 1999. – № 1. – С. 130–132.
33. Вишняков Я. Д. Общая теория рисков : учеб. пособие для студ. высш. учеб. заведений / Я. Д. Вишняков, Н. Н. Радаев. – 2-е изд., испр. – М. : Издательский центр «Академия», 2008. – 368 с.
34. Волков И. Анализ проектных рисков [Электронный ресурс] / И. Волков, М. Грачева. Режим доступа: <http://www.cfin.ru>
35. Воронцовский А. В. Управление рисками : учебное пособие / 3-е изд. / А. В. Воронцовский. – СПб., 2005. – 457 с.
36. Воронцовский А. В. Управление рисками : Учеб. пособие. [2-е изд. , испр. и доп.] / Воронцовский А. В. – СПб. : Изд-во С.-Петербур. ун-та, 2000; ОЦЭиМ, 2004. – 458 с.
37. Воропаев Ю. И. Риски, присущие бизнесу / Ю. И. Воропаев // Бух. учет. – 1995. – №4. – С. 68 – 72.

38. Вяткин В. Н. Управление риском в рыночной экономике / В. Н. Вяткин, В. А. Гамза, Дж. Дж. Хэмптон. – М. : ЗАО «Издательство «Экономика», 2002. – 195 с.
39. Пьер Гассенди. Избранные произведения. – М. : Издательство «Мысль». Главная редакция социально-экономической литературы. – Т. 1 : Сочинение в двух томах. Том 1. – 1966, – 431 с. – Т. 2 : Сочинение в двух томах. Том 2. – 1968. – 836 с.
40. Глушкова Н. Б. Банковское дело: Учебное пособие / Н. Б. Глушкова. – М. : Академический Проект; Альма Матер, 2005. – 432 с.
41. Глущенко В. В. Геополитический риск как экономическая категория в условиях глобализации / В. В. Глущенко. – М. : Вестник университета ГУУ, 2007, № 2(20) – март, С. 211-217
42. Глущенко В. В. Риски инновационной и инвестиционной деятельности в условиях глобализации / В. В. Глущенко. – г. Железнодорожный, М. О., ООО НПЦ «Крылья», 2006. – 230 с.
43. Глущенко В. В. Теория государства и права: системно - управленческий подход / В. В. Глущенко. – г. Железнодорожный, М. О., ООО НПЦ «Крылья», 2000. – 416 с.
44. Глущенко В. В. Управление рисками. Страхование / В. В. Глущенко. – г. Железнодорожный, М. О., ТОО НПЦ «Крылья», 1999. – 336 с.
45. Головне управління статистики в Одеській області [Електронний ресурс]. – Режим доступу : URL : <http://www.od.ukrstat.gov.ua/> . – Назва з екрану
46. Гончаров І. В. Ризик та прийняття управлінських рішень: навч. посіб. Для студ. Вищ. Навч. закладів / І. В. Гончаров. – Національний технічний ун-т «Харківський політехнічний ін-т». – Х. : ХПІ, 2003. – 150 с.
47. Господарський кодекс України від 16.01.2003 № 436-15 (із змінами та доповненнями)// Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2003, N 18, № 19-20, № 21-22, ст.144 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : URL : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/436-15> . – Назва з екрану

48. Грабовый П. Г. Риски в современном бизнесе / [П. Г. Грабовый, С. Н. Петрова, С. И. Полтавцев и др.] . – М. : Издательство «Атланс», 1994. – 200 с.
49. Гранатуров В. М. Экономический риск: сущность, методы измерения, пути снижения / В. М. Гранатуров. – М. : Издательство «Дело и сервис», 1999. – 112 с.
50. Гранатуров В. М. Ризики підприємницької діяльності. Проблеми аналізу / В. М. Гранатуров., О. Б. Шевчук. – К. : Державне видавничо-інформаційне агентство «Зв'язок», 2000. – 150 с.
51. Державна інспекція з прав захисту споживачів [Електронний ресурс]. – Режим доступу : URL : <http://www.dsiu.gov.ua/> – Назва з екрана.
52. Державний комітет статистики [Електронний ресурс]. – Режим доступу : URL : <http://www.ukrstat.gov.ua/> – Назва з екрана.
53. Дес Дерлоу. Ключові управлінські рішення. Технологія прийняття рішень / Дес Дерлоу : [пер. с англ.]. – К. : Всеуито, Наукова думка, 2001. – 242 с.
54. Доба Н. М. Риск-менеджмент : [конспект лекцій] / Н. М. Доба; Одес. нац. политехн. ун-т. – О. : Наука и техника, 2009. – 108 с.].
55. Донець Л. І. Економічні ризики та методи їх вимірювання : навч. посібник / Л. І. Донець. – К. : Центр навчальної літератури, 2006. – 312 с.
56. Дресвянникова А. В. Хозяйственный риск: объективный и субъективный аспекты / А. В. Дресвянникова // Экономические науки. – 2009. – №1. – С. 115-118
57. Друкер Питер Ф. Эффективное управление предприятием.: Пер. с англ. / Питер Ф. Друкер. – М. : ООО «И.Д. Вильямс», 2008. – 224с.: ил. Парал. тит. англ.
58. Дубров А. М. Моделирование рискованных ситуаций в экономике и бизнесе / А. М. Дубров. – М. : Финансы и статистика, 2000. – С. 310
59. Дуброва О. С. Сучасний погляд на ризик-менеджмент як на важливу складову системи управління підприємством / О. С. Дуброва //

Стратегія економічного розвитку України: наук. зб. – К. : КНЕУ, 2002. – Вип. 1(8). – С. 446–452

60. Дуброва О. С. Особливості феномену ризику на сучасному етапі господарювання / О. С. Дуброва // Проблеми формування ринкової економіки: наук. зб. – К. : КНЕУ, 2002. – Вип. 10. – С. 180–187

61. Економічний ризик: ігрові моделі: навч. посібник / [Вітлінський В. В., Верченко П. І., Сігал А. В., Наконечний Я. С., Шарапов О. Д.]. – К. : КНЕУ, 2002. – 421 с.

62. Журавель К. В. Удосконалення методів оцінки та управління господарським ризиком підприємства залізничного транспорту : дис. ... канд. екон. наук. : 08.00.04 / Журавель Кирило Володимирович. – Харків. – 2010. – 221 с.

63. Завгородний В. И. Информационные и банковские риски / В. И. Завгородний // Банковские услуги. – 2006. – N 10. – С. 9-13

64. Зинкевич В. Информационные риски: анализ и количественная оценка / В. Зинкевич, Д. Штатов // Бухгалтерия и банки. – 2007. – №2. – С. 50 – 53.

65. Иванов А. А. Риск-менеджмент. Учебно-методический комплекс / А. А. Иванов, С. Я. Олейников, С. А. Бочаров. – М. : Изд. центр ЕАОИ, 2008. – 193 с.

66. Ивасенко, А.Г. Банковские риски: учебное пособие Текст. / А.Г. Ивасенко. М.: Вузовская книга, 1998. — 118 с.

67. Івченко І. Ю. Економічні ризики: [навч. посібник для студентів вищих навч. закладів] / І. Ю. Івченко. – К. : Центр навчальної літератури, 2004. – 304 с.

68. Ілляшенко С. М. Економічний ризик: навчальний посібник / С. М. Ілляшенко. – К. : Центр навчальної літератури, 2005. – 220 с.

69. Ильяшенко С. Н. Хозяйственный риск и методы его измерения / С. Н. Ильяшенко. – Суммы : «Мрія-1» ЛТД, 1996. – 102 с.

70. Инкотермс 2010 [Электронный ресурс] // Таможня.ру : [сайт]. – Режим доступа: http://www.tamognia.ru/incoterms_2010/. – Загл. с экрана.
71. Инструменты финансового и инвестиционного анализа : Коэффициенты покрытия процентов [Электронный ресурс] : Режим доступа : <http://www.investment-analysis.ru/metodFSA2/times-interest-earned.html> . – Загл. с экрана.
72. Иода Е. В. Управление предпринимательскими рисками. 2-е изд. испр. и перераб. / Иода Е. В., Ю. В. Иода, Л. Л. Мешкова, Е. Н. Болотина. – Тамбов: Изд-во Тамб. гос. техн. ун-та, 2002. – 212 с.
73. Карпенко М. Все риски на карту / М. Карпенко // Комп@ньон. Первый аналитический деловой журнал. – 2006. - №38 (502). – С. 42-45
74. Карпунцов В. М. Ризикостійкість підприємства / В. М. Карпунцов // Актуальні проблеми економіки. – 2008. – №3 (81). – С. 71-76
75. Касьяненко А. А. Анализ риска аварий техногенных систем : монография / Касьяненко А. А., Михайличенко К. Ю. – М. : Изд-во РУДН, 2008. – 182 с.
76. Качалов Р. М. Управление хозяйственным риском / Р. М. Качалов. – М. : Наука, 2002. – 192 с.
77. Кейнс Дж. Трактат о деньгах (A Treatise of Money) [Электронный ресурс] / Джон Мейнард Кейнс. Режим доступа : <http://coollib.net/b/106234>. – Назва з екрана.
78. Клименко С. М. Обґрунтування господарських рішень та оцінка ризиків: Навч. посібник / С. М. Клименко, О. С. Дуброва // – К.: КНЕУ, 2005. – 252 с.
79. Концептуальные основы по управлению риском организации: интегрированная модель / [Р. М. Стейнберг, М. И. Эверсон, Ф. Д. Мартене и др.]. – 2004. – 151 с.
80. Кравченко В. А. Програма управління підприємницькими ризиками: зміст і етапи розробки : [електронний ресурс] / В. А. Кравченко // Інститут економіки та менеджменту : електронне наукове фахове видання. –

2008. - №1. – Режим доступу журналу : http://www.nbuuv.gov.ua/e-journals/PSPE/2008-1/Kravchenko_108

81. Лапушта М. Г. Риски в предпринимательской деятельности / М. Г. Лапушта, Л. Г. Шаршукова. – М. : Инфра–М, 1996. – 224 с.

82. Лопатовський В. Г. Управління ризиками підприємств за умов нестабільного зовнішнього середовища : дис... канд. наук: 08.00.04 / Лопатовський Віктор Григорович. – 2008. – 187 с.

83. Лукашевич И. Я. Методы анализа рисков инвестиционных проектов / И. Я. Лукашевич // Финансы. – 1998. – №9. – С. 59-62

84. Лук'янова В. В. Економічний ризик / В. В. Лук'янова, Т. В. Головач. – К. : Академвидав, 2007. – 464 с.

85. Лук'янова В. В. Теоретичні аспекти управління підприємством в умовах невизначеності / В. В. Лук'янова / Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки. – 2008. – №6. Т1. – С. 105-108

86. Мазур И. И. Управление проектами : учебное пособие / Мазур И. И., Шапиро В. Д., Ольдерогге Н. Г. / Под общ. ред. И.И. Мазура. – 2-е изд. – М. : Омега-Л, 2004. – 664 с.

87. Максимова В. Ф. Инвестиционный менеджмент : Учебно-практическое пособие / В. Ф. Максимова – М. : Изд. центр ЕАОИ, 2007. – 214 с.

88. Маршал А. Принципы экономической науки / А. Маршал; [пер. с англ.]. – М. : Прогресс, 2004. – 415 с.

89. Матвійчук А. В. Аналіз і управління економічним ризиком: навч. посібник для студентів вищих навч. закладів / А. В. Матвійчук. – К. : ЦНЛ, 2005. – 219 с.

90. Машина Н. І. Економічний ризик і методи його вимірювання: навчальний посібник / Н. І. Машина. – К. : Центр навчальної літератури, 2004. – 188 с.

91. Мішин О. Ю. Управління економічними ризиками підприємств : дис. ... канд. екон. наук. : 08.06.01 / Мішин Олександр Юрійович. – Харків. – 2006. – 235 с.

92. Моделирование рискованных ситуаций в экономике и бизнесе: учеб. Пособие / [А. М. Дубров, Б. А. Лагоша, Е. Ю. Хрусталева и др.]; под ред. Б. А. Лагоши. – М. : Финансы и статистика, 1999 – 176 с.

93. Наказ Агентства з питань запобігання банкрутству підприємств та організацій «Про затвердження Методики інтегральної оцінки інвестиційної привабливості підприємств та організацій» від 23.02.98 №22. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : URL : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0214-98>

94. Наказ Агентства з питань запобігання банкрутства підприємств та організацій «Про затвердження Методики проведення поглибленого аналізу фінансово-господарського стану підприємств та організацій» від 27.06.1997 №81. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : URL : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0288-97>

95. Наказ Міністерства економіки України «Про затвердження Методичних рекомендацій щодо виявлення ознак неплатоспроможності підприємства та ознак дій з приховування банкрутства, фіктивного банкрутства чи доведення до банкрутства» від 19.01.2006 №14. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : URL : <http://www.uazakon.com/big/text1518/pg1.htm>

96. Наказ Міністерства фінансів України та Фонду державного майна України «Про затвердження Положення про порядок здійснення аналізу фінансового стану підприємств, що підлягають приватизації» від 26.01.2001 №49/121. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : URL : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0121-01>

97. Николюк О. М. Управління підприємницькими ризиками виробників хмелю : дис. ... канд. екон. наук. : 08.00.04 / Николюк Ольга Миколаївна. – Житомир. – 2009. – 161 с.

98. Новашина Т. С. Финансовый менеджмент / Т. С. Новашина, В. И. Карпунин, В. А. Волнин [под ред. Новашиной Т. С.]. – М.: Московская финансово-промышленная академия, 2005 – 255 с.
99. Обґрунтування господарських ризиків та оцінка ризиків : навчальний посібник / [Балджи М. Д., Карпов В. А., Ковальов А. І. та ін.]. – Одеса : ОНЕУ, 2013. – 670 с.
100. Одесская торговая промышленная палата [Электронный ресурс] : Режим доступа : URL : <http://orcci.odessa.ua/> . – Название с экрана
101. Ойгензихт В. А. Проблема риска в гражданском праве / В. А. Ойгензихт. – Душанбе : Ирфон, 1972. – 225 с.
102. Перекупнева Т. В. Управление рисками малых и средних предприятий как инструмент максимизации их рыночной стоимости // Т. В. Перекупнева / Актуальні проблеми економіки. – 2007. – №9. – С. 110-118
103. Пісаревський І. М. Управління ризиками: Навч. посібник / І. М. Пісаревський, О. Д. Стешенко. – Харків : ХНАМГ, 2008. – 124 с.
104. Подольська В. О. Фінансовий аналіз: Навч. посібн. / В. О. Подольська, О. В. Ярш. – К.: Центр навчальної літератури, 2007. – 488 с.
105. Прибыткова Г. В. Анализ и оценка рисков предприятий производственной сферы в процессе инвестиционного проектирования // Г. В. Прибыткова / Вестник МГТУ. – 2005. – Т.8, № 2. – С.300-305.
106. Райзберг Б. А. Предпринимательство и риск / Б. А. Райзберг. – М. : Знание, 1992. – 62с. – (Новое в жизни, науке, технике. Сер. «Экономика», №4).
107. Резниченко В. Ю. Риск-менеджмент : Учебное пособие / В. Ю. Резниченко. – М. : Московский государственный университет экономики, статистики и информатики, 2004. – 100 с.
108. Ріщук Л. І. Управління ризиками господарської діяльності на нафтопереробних підприємствах : дис. ... канд. екон. наук : 08.00.04 / Ріщук Лілія Іванівна. – Івано-Франківськ, 2010. – 167 с.

109. Розова С. С. Классификационная проблема в современной науке / С. С. Розова. – Новосибирск : Издательство «Наука». Сибирское отделение, 1986. – 224 с.
110. Романов В. С. Классификация рисков: принципы и критерии [электронный ресурс] // Аур.ru Административный портал [сайт] / В. С. Романов. Режим доступа: <http://www.aup.ru/articles/finance/4.htm>. Загл. с экрана.
111. Романов В. С. Понятие рисков и их классификация как основной элемент теории рисков / В. С. Романов // Инвестиции в России. – 2000. – № 12. – С. 41-43.
112. Савченко О. Р. Ризик-менеджмент на підприємствах хімічної промисловості : дис. ... канд. екон. наук : 08.00.04 / Савченко Ольга Ростиславівна. Тернопіль. – 2009. – 222 с.
113. Савчук В. П. Диагностика предприятия: поддержка управленческих решений / В. П. Савчук. – М. : БИНОМ. Лаборатория знаний, 2010. – 175 с.: ил.
114. Свірідова С. С., Н. М. Гажева Ризики інноваційної діяльності в Україні / С. С. Свірідова, Н. М. Гажева // Прометей. – 2013. - № 1 (40). – С. 82-84.
115. Свірідова С. С. Управління ризиками життєвого циклу інноваційного проекту / С. С. Свірідова // Економіка: реалії часу.–Одеса: Одеський національний політехнічний університет. – 2011. - № 1. – С. 103-108.
116. Севрук В. Т. Анализ уровня рисков / В. Т. Севрук // Бух. учет. – 1993. – № 4. – С. 26 – 30.
117. Селезнева Н. Н. Финансовый анализ. Управление финансами: Учеб. пособие для вузов / Н. Н. Селезнева, А. Ф. Ионова. – 2-е изд., перераб. и доп. – М. : ЮНИТИ-ДАНА, 2006. – 639 с.

118. Семенов А. Г. Розвиток стратегічного управління в акціонерних товариствах : [монографія] / А. Г. Семенов. Запоріжжя : ГУ «ЗІДМУ», 2007. – 520 с.
119. Семенова К. Д. Обґрунтування господарських рішень та оцінювання ризиків : Навчальний посібник / К. Д. Семенова. – Одеса : ОНЕУ, ротапринт, 2013. – 194 с.
120. Синько В. Экономические риски / В. Синько // Экономист. – 1995. – №12. С. 26 – 29.
121. Слободской А. Л. Риски в управлении персоналом: учеб. пособие / А.Л. Слободской / Под редакцией заслуженного деятеля науки РФ, д-ра экон.наук, проф. В.К. Потемки на. – СПб. : Изд-во СПбГУЭФ, 2011. – 155с.
122. Смоляк В. А. Економічна оцінка ризиків діяльності промислових підприємств : дис. ... канд. екон. наук : 08.07.01 / Смоляк Віктор Анатолійович. – Х. – 2005. – 254с.
123. Сорока П. М. Економічні та фінансові ризики: Навч. посіб. для дистанційного навчання / П. М. Сорока, Б. П. Сорока; [за наук. ред. О. Д. Гудзинського]. – К. : Університет «Україна», 2006. – 266 с.
124. Старостіна А. О. Ризик-менеджмент : теорія та практика : Навчальний посібник / А. О. Старостіна, В. А. Кравченко. – К. : ІВЦ «Видавництво «Політехніка», 2004. – 200 с.
125. Стоянова Е. С. Финансовый менеджмент : Теория и практика : Учеб. для студ. вузов / Е. С. Стоянова. – 5-е изд., перераб. и доп. – М. : «Перспектива», 2006. – 656 с.
126. Стрельбіцька, Н. Становлення та розвиток міжнародних стандартів управління ризиками / Н. Стрельбіцька // Вісник Київського національного торговельно-економічного університету. – 2008. – № 6. – С. 84-94.
127. Тарасова К. І. Використання статистичних методів в оцінці підприємницьких ризиків / К. І. Тарасова // Наукові проблеми господарювання на макро-, мезо- та мікроекономічному рівнях: Міжнародна

науково-практична конференція (24-25 квітня 2014). – Одеса, 2014. – С. 39-42.

128. Тарасова К. І. Виявлення та оцінка ризиків як елемент забезпечення конкурентоспроможності підприємства / К. І. Тарасова, К. Д. Семенова // Конкурентоспроможність підприємства: оцінка рівня та напрями підвищення: монографія / за заг. ред. д-ра екон. наук, проф. О. Г. Янкового. – Одеса : Атлант, 2013. – С. 337-352.

129. Тарасова К.И. Качественный анализ рисков деятельности предприятия / К.И. Тарасова // Оралды гылым жаршысы (Уральский научный вестник), Экономические науки. – Уральск, 2013. – № 28 (76). – С. 72-80.

130. Тарасова К. І. Кількісна оцінка ризиків у підприємницькій діяльності // К. І. Тарасова // Науковий вісник. Одеський державний економічний університет. Всеукраїнська асоціація молодих науковців. – Науки: економіка, політологія, історія. – 2011. – № 24 (149). – С. 3-12.

131. Тарасова К. І. Класифікація ризиків в економічній теорії / К. І. Тарасова // Науковий вісник. Одеський державний економічний університет. Всеукраїнська асоціація молодих науковців. – Науки: економіка, політологія, історія. – 2012. – № 1 (153). – С. 102-115.

132. Тарасова К. І. Класифікація ризикоутворюючих факторів в діяльності підприємства/ К. І. Тарасова // *Materialy IX Miedzynarodowej naukowo-praktycznej konferencji «Nauka: teoria i praktyka – 2013»* (07-15 sierpnia 2013). Volume 3. *Ekonomiczne nauki.: Przemysl. Nauka I studia.* – 2013. – С. 21-25.

133. Тарасова К. І. Методологічні засади кількісної оцінки ризиків / К. І. Тарасова // Наукові записки. Серія «Економіка» : збірник наукових праць. – Острог : Видавництво Національного університету «Острозька академія», – 2013. – Випуск 23. – С. 367-372.

134. Тарасова К. І. Невизначеність в діяльності господарюючих суб'єктів / К. І. Тарасова // Розвиток сучасної економічної науки за умов

глобальних трансформацій : матеріали економічної наукової інтернет-конференції (31 травня 2012). – Тернопіль, 2012. – С. 30-33.

135. Тарасова К. І. Оцінювання зовнішніх ризиків у діяльності машинобудівних підприємств Одеської області / К. І. Тарасова // Економіка і фінанси. – 2014. – № 10. – С. 9-17.

136. Тарасова К. І. Підприємницький ризик як економічна категорія / К. І. Тарасова // Вісник Хмельницького національного університету. – 2012. – № 5. Т. 2 (192). – С. 37-41.

137. Тарасова К. І. Суб'єктивна точка зору підприємців на проблему ризиків / К. І. Тарасова // Спецпроект: аналіз наукових досліджень: матеріали VII Міжнар. наук.-практ. конф., 14-15 черв. 2012 р. : у 7 т. – Дніпропетровськ : Біла К.О., 2012. – С. 92-95.

138. Тарасова К. І. Сценарний підхід до оцінки підприємницьких ризиків / К. І. Тарасова // Матеріали за 9-а міжнародна научна практична конференція «Ключові вприси в сьвременната наука», 17-25 април 2013 на икономики. – София : «Бял ГРАД-БГ» ООД, 2013. – С. 103-106.

139. Тарасова К. І. Comprehensive assessment of risks / К. І. Тарасова // Економічні механізми стимулювання соціально-економічного розвитку: матеріали міжнародної науково-практичної конференції (м. Ужгород, 22-23 листопада 2013 р.) / відп. за випуск к.і.н., М. М. Палінчак. У 2-х частинах – Херсон : Видавничий дім «Гельветика», 2013. ч.1. – С. 137-140.

140. Тарасова К. І. Financial risks in a system of risks of enterprise / К. І. Тарасова // Економіка країни: стан, досягнення та перспективи подальшого співробітництва з ЄС: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (м. Одеса, 19-20 вересня 2014 р.) / відп. за випуск д.е.н., проф. С.О. Якубовський. – Одеса, ОНУ імені І.І. Мечникова, 2014. – С. 27-30.

141. Тарасова К. І. Problems of classification of operational risks / К. І. Тарасова // Теоретичні та практичні аспекти розвитку національної економіки в умовах глобальної нестабільності: збірник тез Міжнародної

науково-практичної конференції для студентів, аспірантів та молодих учених (м. Київ, 19-20 вересня 2014 року). – К. : Аналітичний центр «Нова економіка», 2014. – С. 96-98.

142. Tarasova K. I. Usage of statistical methodology in the risk assessment / Tarasova K. I., Semenova K. D. // News of science and education, (ISSN 2312-2773) Science and Education Ltd.– , 2014. – № 3 (3). – С. 40-47.

143. Тэпман Л. Н. Риски в экономике: Учеб. пособие для вузов / [Под ред. проф. В.А. Швандара] – М. : ЮНИТИ-ДАНА, 2002. – 380 с.

144. Управление инновационными проектами: Учеб. пособие / [Под ред. проф. В.Л. Попова]. – М. : ИНФРА-М, 2009. – 336с.

145. Устенко О. Л. Предпринимательские риски: основы теории, методология оценки и управление / О. Л. Устенко. – К. : «Всесвито», 1996. – 146 с.

146. Уткин Э. А. Управление рисками предприятия: учеб.-практ. Пособие / Э. А. Уткин, Д. А. Фролов. – М. : ТЕИС, 2003. – 246 с.

147. Фатхутдинов Р. А. Производственный менеджмент: учебник для вузов. 4-е издание / Р. А. Фатхутдинов. – СПб. : Питер, 2003. – 491 с.: ил.

148. Финансовый менеджмент : Учебник для вузов / [Под ред. акад. Г.Б. Поляка]. – 2-е изд., перераб. и доп. – М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2006. – 527с.

149. Финансовый менеджмент: Учебное пособие / [Под ред. проф. Е.И. Шохина]. – М. : ИД ФБК-ПРЕСС, 2004. – 408с.

150. Финансовый менеджмент: теория и практика: Учебник / [под ред. Е. С. Стояновой]. – М. : Перспектива, 1997. – 574 с.

151. Харрод Р. Ф. К теории экономической динамики. Новые выводы экономической теории и их применение в экономической политике / Р. Ф. Харрод // Классики Кейнсианства. – М. : Экономика, 1997. – Т.1. – С. 39-194

152. Харчук В. Ю. Економічне оцінювання та планування ризику нововведень на підприємствах машинобудування : дис. ... канд. екон. наук. : 08.00.04 / Харчук Вікторія Юріївна. – Львів. – 2010. – 236 с.

153. Холт Р. Н. Планирование инвестиций : учебное пособие / Р. Н. Холт, С. Б. Барнес ; пер. Г. А. Агасандян ; ред. Е. М. Четыркин ; Академия народного хозяйства при Правительстве Российской Федерации (М.). - М. : Дело Лтд, 1994. - 120 с.
154. Хохлов Н. В. Управление риском: учеб. пособие для студ. Вузов / Н. В. Хохлов – М. : ЮНИТИ, 1999. – 239 с.
155. Христиановский В. В. Экономический риск и методы его измерения: [монография] / В.В. Христиановский, В. П. Щербина – Д. : ДонНУ, 2000. – 197 с.
156. Цай Т. Н. и др. Конкуренция и управления рисками предприятия в условиях рынка / Т. Н. Цай, П. Г. Грабовый – М. : Аланс, 1997. – 288 с.
157. Цвігун Т. В. Основні підходи до організації процесу управління ризиками на підприємстві / Т. В. Цвігун // Вісник економіки і транспорту промисловості. – 2012. – №38. – С. 128-132
158. Черкасов В. В. Проблемы риска в управленческой деятельности: монография / В. В. Черкасов. – К. : «Ваклер», 1999. – 288 с.
159. Шамина Л. К. Динамика риска ошибочного выбора инновационного проекта / Л. К. Шамина, Д. Н. Петров // Альманах современной науки и образования. : Тамбов; «Грамота», 2009, №9(28) : Экономические науки и методика их преподавания. С.193-194
160. Шапкин А. С. Теория рисков и моделирование рискованных ситуаций: Учебник / А. С. Шапкин, В. А. Шапкин. – М. : Издательско-торговая корпорация «Дашков и Ко», 2005. – 880с.
161. Шапкин А. С. Экономические и финансовые риски. Оценка, управление, портфель инвестиций: [монография] / А. С. Шапкин. – М. : Изд.-торг. корпорация «Дашков и Ко», 2003. – 544 с.
162. Шпенглер О. Закат Европы / [пер. с нем. под ред. А. А. Франковского]. – М. : Искусство, 1993. – 304 с.

163. Штатов Д. Разработка положения по управлению операционными рисками коммерческого банка / Д. Штатов, В. Зинкевич // Бухгалтерия и банки. – 2006. – № 10. – С. 23-33
164. Шоломицкий А. Г. Теория риска. Выбор при неопределенности и моделирование риска : Учеб. пособие для вузов / А. Г. Шоломицкий; Гос. Ун-т – Высшая школа экономики. – М. : Изд. дом ГУ ВШЭ, 2005. – 400 с.
165. Экономика. Толковый словарь / [общая редакция: д.э.н. Осадчая И.М.] – М. : «ИНФРА-М», Издательство «Весь мир». Дж. Блэк, 2000. – 479 с.
166. Эжиев, И. Б. Геополитический риск как политическая категория / И. Б. Эжиев – М. : Власть – 2011. – № 1. – С. 50-53.
167. Яковлев, А. І. Методика визначення ефективності інвестицій, інновацій, госпдоговірних рішень в сучасних умовах / А. І. Яковлев. – Х. : Бізнес-інформ, 2001. – 56 с.
168. Яковлев А. І. Управління промисловими ризиками при проведенні маркетингової діяльності / А. І. Яковлев // Формування ринкової економіки : зб. наукових праць. – К., 2005. – С. 170-179.
169. Янковой О. Г. Моделирование парных связей в экономике / О. Г. Янковой. – Одеса : Optimum, 2001. – 198 с.
170. Янковой А. Г. Многомерный анализ в системе STATISTICA / А. Г. Янковой. – Одесса : Оптимум, 2001. – Вып. 1. – 216 с.
171. Alliance Capital Management : База маркетинговой информации [Электронный ресурс] : Режим доступа : <http://marketing.vc/> . – Название с экрана.
172. Audit-it : финансовый анализ по данным отчетности. Коэффициент покрытия процентов [Электронный ресурс] : Режим доступа : URL : http://www.audit-it.ru/finanaliz/terms/solvency/interest_coverage_ratio.html . – Название с экрана.
173. Dictionnaire Larousse des debutants / [Noelle Degound]. – Editions Larousse. –2000. – 641 p.

174. Meriam-Webster's Biographical Dictionary. – Springfield : Merriam-Webster, Inc., 1995. – 1170 p.

175. Euromoney [Электронный ресурс] // [сайт]. – Режим доступа : URL : <http://www.euromoney.com/>. – Загл. с экрана.

176. Paying taxes 2014: The global picture [Электронный ресурс] : Режим доступа : URL : <http://www.pwc.com/gx/en/paying-taxes/assets/pwc-paying-taxes-2014.pdf/> – Назва з екрану.

177. Enhancing shareholder wealth by better managing business risk (New York: PricewaterhouseCoopers / International Federation of Accounts, 1999) [Электронный ресурс] : Режим доступа : URL : http://devbiz.narod.ru/home/kozloff/PWC/risk_mngmnt99.pdf – Назва з екрану.